

1. Turistajelzések

A természetjárók számára a megbízható útjelzések segítséget jelentenek a tájékozódásban és az útvonalak végigjárásában. A magyar útjelzés-rendszerről egy leírás áll rendelkezésére az UTF-8 kódolású *turforr.txt* állományban. Készítse el a mellékelt mintának és a leírásnak megfelelő dokumentumot! A szöveg tagolásához ne alkalmazzon felesleges bekezdésjeleket!

1. Hozza létre szövegszerkesztő program segítségével a *jelzes* nevű állományt a program alapértelmezett formátumában a *turforr.txt* állomány felhasználásával!
2. Legyen a dokumentum álló tájolású és A4-es lapméretű! A bal oldali, a jobb oldali és az alsó margót 2,2 cm-re állítsa be! A felső margót állítsa 4 cm-esre (ha a használt szövegszerkesztő programban az élőfej a szövegtükörből veszi el a területet, akkor a felső margó legyen 1,4 cm, az élőfej magassága 2,6 cm, valamint az élőfej és a szöveg távolsága 0 cm)!
3. Készítse el a dokumentum élőfejét a minta szerint! Vízszintesen középre igazítva helyezze el a *terkep.png* képet, amit méretezzen át arányosan úgy, hogy a magassága 1,2 cm legyen!
4. A szövegtörzs karakterei – ahol más előírás nincs – Times New Roman (Nimbus Roman) betűtípusúak és 11 pontos betűméretűek legyenek! A dokumentumban a sorköz legyen egyszeres, a bekezdéseket tegye sorkizárttá! A bekezdések után 3 pontos térköz legyen (ahol a leírás vagy a minta mást nem kíván)!
5. Készítse el a cím, a két fejezetcím és a hat alcím formázását az alábbiak szerint!
 - a. A címhez 29 pontos, a fejezetcímekhez 18 pontos, az alcímekhez pedig 14 pontos betűméretet alkalmazzon!
 - b. A fejezetcímekre állítson be számozott felsorolást, majd ezekre 0 cm bal oldali behúzást!
 - c. A cím, a fejezetcím és az alcímek előtt 6, utánuk 3 pontos térköz legyen! Biztosítsa, hogy a különböző címek egy oldalra kerüljenek az azokat követő bekezdéssel!
 - d. A cím, a két fejezetcím és a hat alcím színe legyen sötétbarna RGB(80, 70, 60) kódú, és a címet, valamint az alcímeket alakítsa félkövérré, a két fejezetcímet pedig nagybetűssé!
 - e. A fejezetcímeket az alatta levő szövegtől 1,5 pont vastag (az előbb megadott) sötétbarna színű, pontozott vonallal válassza el a szövegtükör teljes szélességében!
6. A kapcsos zárójelben lévő forrás szövegét helyezze a címhez „*”-gal jelzett végjegyzetbe! A végjegyzet szövege 8 pontos karakterméretű és dőlt stílusú legyen! A kapcsos zárójeleket és a benne lévő szöveget törölje a dokumentumból! A végjegyzet – a mintától eltérően – kerülhet akár új oldalra is.
7. A forrásban két szó rövidítve szerepel több helyen, ezeket javítsa ki! A „*pl.*” helyett „*például*”, és az „*ill.*” helyett „*illetve*” legyen!

A feladat folytatása a következő oldalon található.

8. A dokumentumban két helyen, idézőjelben más írásból származó idézet szerepel. Ezeket és az utánuk következő forrásmegjelöléseket dőlt betűstílussal, jobbra igazítva jelenítse meg! Biztosítsa, hogy az idézetek egy oldalra kerüljenek az azokat követő forrásmegjelölésekkel!
9. Készítse el „**A színek sorrendje**” és a „**Kereszt jelzés – útváltozatok és átkötések**” alcímek után a jelzések rajzát a minta szerint! Ezt a program téglalap és kereszt alakzataival valósítsa meg!
- a. Helyezzen el három $2,25 \times 1,5$ cm méretű, fehér kitöltésű, vékony fekete szegélyű téglalapot a mintán látható módon!
 - b. A turistajelzések színes sávjainak kialakításához a téglalapokba helyezzen el másik két kisebb téglalapot, amelyek $2,25 \times 0,5$ cm méretűek és szegély nélküliek legyenek! Az első téglalap sávja kék, a másodiké piros kitöltésű legyen!
 - c. A kereszt jelzéshez szúrja be a kereszt alakzatot, amely szegély nélküli, 1 cm magasságú és szélességű, valamint zöld kitöltésű legyen!
 - d. A jelzések két-két alakzatát egymáshoz képest minden irányban igazítsa középére!
 - e. A jelzések igazítását és a szöveghez képesti helyét a minta szerint állítsa be!
10. Készítse el az ábrán látható, 6 kisebb méretű jelzésből álló sormintát az alábbiak szerint, majd másolja át a mintán látható három helyre a megfelelő bekezdések közé!
- a. A jelzések alapja $1 \times 0,7$ cm méretű, fehér kitöltésű, vékony szürke szegélyű téglalap legyen!
 - b. A 6 jelzés 3 féle alakzatot: háromszöget, kört és négyzetet tartalmazzon, amelyek egységesen $0,5 \times 0,5$ cm befoglaló téglalapúak legyenek! Az alakzatok szegély nélküliek, vörös, kék és sárga kitöltésűek legyenek tetszőleges sorrendben! Igazítsa a jelzések téglalapjait és bennük az alakzatokat egymáshoz képest vízszintesen és függőlegesen középére!
 - c. A jelzések tetszőleges sorrendben jelenjenek meg, a mintának megfelelően függőlegesen igazítva! Vízszintesen helyezze el azokat úgy, hogy a jelzések ne érintkezzenek, és ne fedjék át egymást!
 - d. Az alakzatokat foglalja csoportba, majd igazítsa jobbra!
11. Szúrja be a „**Körséta és körtúra útvonalak**” és a „**Tanösvények**” alcím utáni bekezdéshez a *korut.png*, illetve a *te.png* képeket arányosan 1,5 cm magasságúra kicsinyítve! A képek igazítását és a szöveghez viszonyított helyét a minta szerint állítsa be!
12. A dokumentumban alkalmazzon elválasztást, valamint az élőlábban oldalszámozást a minta szerinti igazítással, 13 pontos betűmérettel!

40 pont



„A sávjelzésekből kiinduló kereszt vagy leágazó jelzések színének mindig azonosnak kell lennie az érintett sávjelzés színével.”

(Turistaútjelzés-festési általános útmutató, MTSz 2011.)

Kereszt jelzés – útváltozatok és átkötések



Az álló kereszt jelzés jelöli a sávjelzésű utak legfőbb kapcsolódásait. Jelölhet két út közötti átkötést, valamely útból kiinduló és abba visszacsatlakozó (rövidítő vagy hosszabbító) út-változatot, vagy leágazásként bekapcsolhat egy fontos helyet az úthálózatba. Szükség esetén nem csak sávjelések között alkalmazkazzák, s olykor jelölhet önálló útvonalat is valamely sávjelzéshez csatlakozva.



Leágazó jelzések – az útvonal célja szerinti alakzatok

A háromszög jelzésű út hegyesícsra, illetve kilitőhelyre; a kör **forradalom** vagy vízvételi helyhez; a négyzet településre, szálláshelyre vagy közlekedési lehetőséghez; az ómega barlanghoz; és A-lakú jelzés romokhoz vezet. Az emlékmű jel emlékművekhez; a kápolna jelzés keresztény szakralis helyekhez (főként zarándokutaknál); s végül a pescés jelzés egy-egy túramozgalmi útvonal (például Országos Kéktúra) bejárását igazoló pescés helyre vezet, amennyiben az az útvonalon kívül esik. A leágazó jelzésnek olykor kereszt jelzésből vagy akár egymásból is kiágazhatnak a színezésen kivül megartva.

Mindezekon túl a gyalogos természetjáró turista útjelzések alapvető rendszerét az alábbi újabb keletű, sajátos célú útvonalak és jelzéseik egészítik ki.



Körséta és körtúra útvonalak



A nyelvhelyes végződé háromnegyed kör alakú körű (ún. „járányfött kör”) jelzés olyan útvonalatat jelöl, melyek visszatérnek a kiindulópontba. Többnyire 1-2 óras sétakörökben van szó, de az utóbbi időben hosszabb körűre útvonlatokat is jelölnek már a jelzéssel. Települések, szőlőárhelyek, turistaközpontok vagy közlekedési állomások, parkolóhelyek környezében találkozhatunk velük (például a Budai-hegyekben a Jánoshegy vagy a Hárshegy körű, Dobogókő a Zivány körű, a Thuring körű stb.). A gyalogos út- és irányjelzésekről szóló szabvány (MSZ-20587:12-1988) is tartalmazza a jelzést az előző számban közölt sáv, kereszt és leágazó jelzések többsége mellett.



Tanösvények



TA tanösvények, azaz ismeretterjesztő útvonalak jelzései jelenleg nem egységesek. Olykor csupán táblákkal vannak jelölve vagy a tanösvény jellegére utaló ábrával (valamely növény vagy állat képevel, például a Ciklámen Tanösvény Sopronban), esetenként a fenti környelvi jelzéssel (ha visszatér a kiindulópontra), vagy – szlovák mintára – átlós sávval. Egyre jobban terjed a T-alakú jelzés alkalmazása is, mely egy lehetséges jövőbeni egységesítés felé vezet.

*Dr. Molnár András József: *Utak és jelzések*. URL: <http://www.turistajelzes.hu/utak-es-jelzesek> Utolsó letöltés: 2015.04.10.



Magyar útjelzés-rendszerünk*

Kék sáv, piros kereszt, sárga háromszög, zöld kör... Ki ne találkozott volna már a turista útjelzések különféle színeivel és alakzataival? De vajon tudjuk-e, mit jelentenek? S hogyan állnak össze szinte egyedülállóan logikus rendszerré? Lássuk hát!

A turista útvonalakon a fehér alakra festett színek és alakzatok kiosztása nem véletlenszerű, hanem szándék szerint tükrözik az egyes útvonalak, illetve útszakaszok hálózati szerepét; valamint segítik az útvonalak helyben történő megkülönböztetését.

„Az egyik legfőbb szervező elv, hogy a színek (és alakzatok) az útvonalak megkülönböztetését segítse elő.
Két azonos jelzésű út ne találkozzon, egy jelzés lehetőleg ne ágazzon kétfelé.”

(Turistaúljelzés-festési általános útmutató, MTSz 2011.)

1. SÁVJELZÉS – VÁNDORUTAK

Vízszintes sávjelzéssel a vándorutakat jelöltük, melyek a fontosabb kiindulási pontoktól (például településközpont, közlekedési állomás vagy megállóhely, turistaközpont) más hasonlóan fontos pontokig és általában a tájegységeken keresztül vezetnek. A fontosabb turistautak-hálózati értelemben vendő, tehát nem az út minőségét vagy szélességét jelöli, hanem az úthálózaton betöltött szerepét. Köztük számos sajátos jellegű vagy célú, névelést ellátott vándorútvanalunk van.

A színek szerepe

A kék sávjelzést használjuk a hosszútávú, legfőbb országos utak jelzésére (Országos Kéktúra, Alföldi Kéktúra, Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra), továbbá egyes térségi jelentőségű fő útvonalak jelzésére is (például Bükk-i Kék, Börzsönyi Kék, Balatoni Kék, Soproni vagy Gödöllői Kék).

Piros sávjelzéssel jelöljük a megyei vagy regionális jelentőségű vándorútvonalakat, melyek olykor több tájegységen vezetnek át (például Pest megyei, Közép-, illetve Dél-dunántúli Piros, Palóc Piros, Rákóczi turistaút, Móricz Zsigmond turistaút), továbbá egyes kiemelt jelentőségű helyi útvonalakat. Eredendően a piros a legfőbb útvonalak jelölő utat, ahol nem vezet országos jelentőségű kék útvonal.

A sárga és a zöld sávjelzés pedig többnyire az előbbieken kívüli, helyi jelentőségű vándorutak jelzésére használatos.

A színek sorrendje



A színek sorrendje – éppen betűrend szerint – tehát rangsort is kifejez. Ritkán ugyan, de előfordul, hogy egy sávjelzés egy nála magasabb rendű sávjelzésből kiágazva indul el valahol a terepen, s nem valamely fő turista kiindulópontból.



A hálózat fejlődése, valamint az alapelv, miszerint két azonos jelzésű út lehetőleg ne találkozzon, illetve ne kerüljön egymáshoz közel, olykor felülírja a színek ezen eredeti szerepét. Így alakult ki például a sárga sávjelzésű hosszútávú Szent Márton kulturális útvonal, a zöld jelzésű Vasfüggöny turistaút és a szlovák-magyar határ menti Északi Zöld vándorút. Sőt, a Kohászkék útnak például csak egy része van kék sávval jelölve – az Országos

Kéktúrával való csatlakozás zavarát elkerülendő. A kivételek tehát erősítik a szabályt, de leginkább azt, hogy az utak helyben való megkülönböztetése fontosabb elv a színek által tükrözendő rangsornál.

2. FUNKCIONÁLIS MELLÉKUTAK

Mivel nem célszerű mindig a vándorutakra kapcsolni minden érdekes helyet és látnivalót, számos esetben rövidebb-hosszabb leágazások vagy útváltozatok vannak kijelölve ezek bejárására. A melléklet színe mindig megegyezik az csatlakozó út színével, alakja pedig attól annak szerepére. Ha két különböző színű utat köt össze, akkor általában a magasabb rendű színt kapja meg.